

คำกล่าวปิดงานสัมมนาวิชาการนานาชาติในหัวข้อ

Utilization of Mobile Phone Big-Data (MBD) for the Transport Sector in Thailand

โดย

นาย อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

เรียน

ท่านประธานJTTRIคุณShukuri

Mr. Yasuhiro Okanishi, Director General for International Affairs, MLIT Japan

วิทยากร ท่านSekimotoและอาจารย์ธีรณีซึ่งมีภารกิจจึงได้ขอตัวไปก่อนล่วงหน้า

ท่านผู้แทนของเลขานุการอาเซียนและกลุ่มประเทศอาเซียน

และเพื่อนๆ คนไทย ทุกคน รวมทั้งบริษัทญี่ปุ่นที่อยู่ในประเทศไทย

เขาให้ผมพูดให้ความเห็นเกี่ยวกับการสัมมนาในครั้งนี้ ก็ประโยชน์เดียวครับ เป็นประโยชน์ครับ

ก็น่าจะจบครับสำหรับสิ่งที่ผมต้องพูด

แต่ไหนๆเมื่อพูดแล้วก็ถือโอกาสสักเล็กน้อยนะครับ

เมื่อสักครู่มีคำถามเรื่องที่ว่าปี2011นั้นโทรศัพท์มือถือยังใช้กันน้อย

แต่เรียนว่าปี2011นั้นเป็นปีเดียวกับที่เราประสบอุทกภัยครั้งใหญ่ น้ำท่วมใหญ่ปี2011

และบทบาทของโทรศัพท์มือถือและบริษัทที่ให้บริการทางด้านมือนือนั้นมีบทบาทสำคัญในการติดต่อสื่อสาร

ซึ่งนอกจากบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือแล้วสิ่งที่เราสื่อสารกันได้ในช่วงน้ำท่วมนั้นก็คือวิทยุ

ซึ่งก็อยู่ในการดูแลของทางการฝ่ายความมั่นคงนะครับ

ซึ่งนี่ก็เป็นปัญหาเดียวกับทางญี่ปุ่นเช่นกันเวลาเกิดภัยพิบัติครั้งใหญ่นั้น

ทางเดียวที่จะช่วยคนได้ก็ต้องสื่อสารเพราะบางทีคนแก่คนแก่ที่บ้าน ลูกหลานไปทำงานไม่มีใครดูแล

เขาก็มีประเด็นเหมือนกันว่าการสื่อสารนั้นสำคัญก็เลยต้องไปตั้ง Cell Site ต่างๆโดยใช้พลังงาน

เพราะว่าถ้าภัยพิบัติแล้วหรือน้ำท่วมใหญ่แล้วเนี่ยไฟฟ้ามันก็ใช้ไม่ได้ เขาก็ไปทำ Cell

Site โดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ตามจุดต่างๆเพื่อให้สามารถติดต่อกับชุมชนและครอบครัวได้

ก็น่าจะเชื่อได้ว่าในปี 2011 นั้นโทรศัพท์มือถือก็ค่อนข้างแพร่หลายแล้ว

ก็เพียงแต่ว่าในวันนี้เราจะใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์มือถือได้อย่างไร ก็มีหลายประเด็นนะครับ

วันนี้ก็ต้องขออภัยนิดนึงพอได้ประสานกับทาง JTTRI นั้น

ก็อยากจะแสดงให้เห็นเหมือนกันว่าการเคลื่อนที่ของคนที่อาจารย์ Sekimoto ได้บรรยายนั้นที่กรุงเทพฯ จะเป็นอย่างไร

ไร แต่ก็ต้องขอไว้คร่าวหน้าครับเพราะมีข้อขัดข้องทางเทคนิคนิดนึง เพราะมีประเด็นในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

อันที่จริงแล้วเรื่องข้อมูลส่วนตัวนั้น ทุกคนในห้องนี้

ข้อมูลส่วนตัวของเรานั้นอยู่ในบริษัทผู้ให้บริการมือถือเรียบร้อยแล้วครับ รวมไปถึงห้างร้านสรรพสินค้าด้วย

อะไรก็ตาม เช่น บัตรเครดิตก็รวมไปด้วย ห้างสรรพสินค้าคือตัวสำคัญที่เก็บข้อมูลเราไปหมดครับ

เนื่องจากท่านให้ข้อมูลไปโดยไม่รู้ตัว เพราะเวลาเซ็นบัตรต่างๆนั้น ท่านไม่อ่าน ส่วนใหญ่เราจะไม่อ่าน Terms and

Conditions ที่ปรากฏอยู่ในเงื่อนไขและสัญญาต่างๆ

แต่ที่เราจะเริ่มต้นตัวกันในเรื่องนี้และมีความระมัดระวังกันมากขึ้น

ประเทศไทยนั้นก็มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเพิ่งบังคับใช้เมื่อปีที่แล้ว

ซึ่งเรียกว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลปี2019

ในกฎหมายนี้ได้เขียนไว้เช่นเดียวกันว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่สามารถเผยแพร่ได้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ

แต่เราสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและการทำนโยบายภาครัฐได้

ซึ่งข้อมูลที่จะนำมาใช้นั้นก็เป็นข้อมูลในเรื่องของโดยรวม

เมื่อสักครู่มีการนำเสนอตัวหนึ่งที่ยกให้เห็นว่าข้อมูลระดับไหนเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

หรือระดับไหนเป็นข้อมูลในระดับถัดมาที่สามารถเผยแพร่สาธารณะได้

ซึ่งผมเชื่อว่าการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถทำได้อยู่แล้วไม่น่าจะมีปัญหา

แต่อย่างที่เราเรียนนะรับเวลาเราไปซื้อของเนี่ยเขาขอข้อมูลเราก็กรอกข้อมูลให้

ทำให้ข้อมูลเราปรากฏในระบบแล้วครับ มิฉะนั้นเวลาเราใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ดีๆมีคนโทรมาขายประกันให้มัน

มันมาจากไหนก็ต้องอยากให้เราพิจารณากัน แต่หากนำไปใช้ประโยชน์จากMobile Big

Dataเพื่อการวางแผนนั้นเราก็จะมีชีวิตที่ดีกว่า หรืออาจจะเป็นชีวิตที่ซับซ้อนยุ่งเหยิงยิ่งขึ้น

เพราะการมีข้อมูลและวางแผนทางเลือกสำหรับการเดินทางให้ประชาชนนั้นก็ต้องทำให้เราคิดมากขึ้น

ชีวิตมันยุ่งยากมากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งชีวิตก็จะง่ายขึ้นตรงที่ว่าสามารถควบคุมเวลาการเดินทางได้ง่ายมากขึ้น

ดร.ธีรณีบอกว่าใช้Googleแต่ตอนนี้Googleก็พัฒนาขึ้นไปอีกที่ว่า

ถ้าตอนนี้เราจะออกเดินทางจากบ้านเราไปจุดหมายปลายทางนั้นให้เลือกเวลาที่จะออกเดินทาง

แล้วระบบจะประมาณระยะเวลาการเดินทางได้แต่ไม่ได้บอกระยะเวลาการเดินทางที่แน่นอน

ความจริงแล้วเรื่อง Mobile Big Data นั้นไม่ใช่เรื่องใหม่

พวกเราเรียนหนังสือนั้นก็ผมเชื่อแน่นอนทุกคนต้องได้เรียนวิชาสถิติ พื้นฐานก็คือวิชาสถิติ

สมัยก่อนเราใช้กลุ่มตัวอย่าง เมื่อสักครู่นี้ผู้แทนของอาเซียนได้พูดเรื่องขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เวลาเราเรียนวิชาสถิตินั้นการเก็บข้อมูลในช่วงความเชื่อมั่นในระดับต่างๆนั้นก็จะต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

วิธีการเก็บข้อมูลคือออกไปทำการเก็บแบบสอบถาม ผมเองเริ่มต้นทำงานราชการก็เริ่มจากการเก็บแบบสอบถาม

เพราะฉะนั้นการกรอกแบบสอบถามของภาคราชการนั้น

เวลาทำการสำรวจเพื่อการวางแผนนั้นได้รับการคุ้มครองอยู่แล้วว่าข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบนั้นจะไม่ถูกเปิดเผย

แต่วันนี้เมื่อใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยก็จะสามารถทำให้เราวางแผนได้แม่นยำขึ้น

ในการนำเสนออันหนึ่งได้กล่าวเกี่ยวกับการประมาณการผู้โดยสาร

ความเสี่ยงในการประมาณการผู้โดยสารนั้นมีสาเหตุมาจากขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การสำรวจที่ได้ทำเมื่อ 30 ปีที่แล้วกับในปัจจุบันนั้นมีขนาดแตกต่างกันมากเนื่องจากชุมชนมีการขยายตัว

เมื่อวานเราได้พูดกันถึงเรื่องของ TOD

ซึ่ง TOD นั้นเรายังทำได้ยากเนื่องจากการวางเส้นทางรถไฟฟ้าที่วางแผนไว้เมื่อ 20-30 ปีที่แล้ว

ซึ่งขณะนั้นบ้านเรือนยังไม่ขยายตัว เมื่อบ้านเรือนขยายตัวแต่การคมนาคมและรถไฟฟ้าที่มาทีหลัง

ก็ไม่สามารถที่จะไปเวนคืนพื้นที่เพื่อทำประโยชน์หรือพัฒนาได้ นี่ก็คือปัญหาของเรา

แต่วันนี้สิ่งที่ผมเรียนตอนต้นว่าเสียดายที่เราไม่ได้มีภาพการเคลื่อนที่ของคนในกรุงเทพฯ

เมื่อเข้ามาถึงมาด้วยรถไฟฟ้าเหมือนเมื่อวัน ก็เห็นว่า 99.9% ทุกคนพอขึ้นรถไฟฟ้าแล้วใช้โทรศัพท์มือถือถือกันหมด

บางคนอาจจะมีโทรศัพท์มือถือเปิดเครื่องและGPSเปิดไว้ บางคนอาจจะคุยโทรศัพท์ไปด้วย

เพราะฉะนั้นระบบจะสามารถแยกแยะได้ว่าเมื่อเปิดGPSไว้แล้วจะทราบตำแหน่งได้ว่าโทรจากตรงไหน

ทั้งหมดนี้ก็เป็นเพื่อการวางแผนนะครับ

ทั้งหมดนี้ก็ต้องขอขอบคุณทาง MLIT และ JTTRI ที่ได้มาจัดสัมมนาในครั้งนี้

ซึ่งทางเลขานุการอาเซียนก็ได้พูดถึงว่าทางอาเซียนก็ได้มีมติเห็นชอบเรื่องITS2016และความร่วมมือASEAN-Japan Transport Minister Meeting

ก็ได้ให้ความเห็นชอบในการริเริ่มข้อเสนอของทางญี่ปุ่นในเรื่องของMobile Big Dataในปี2018

โดยในปี2019ก็ได้เริ่มการจัดสัมมนาขึ้นในหลายๆประเทศ

ซึ่งก็หวังว่าทางJTTRIก็จะดำเนินการในเรื่องของการจัดการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และอาศัยประสบการณ์จากทางญี่ปุ่นนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับเรานะครับ

ผมเองในช่วงที่เป็นรัฐมนตรีนั้นก็ให้ความสำคัญในเรื่องนี้

อย่างเช่นท่านผู้แทนของกระทรวงคมนาคมได้อธิบายเมื่อสักครู่นี้ว่าเราใช้GPSในการกำกับดูแลเนื่องจากเรามีปัญหา

หาในเรื่องอุบัติเหตุค่อนข้างสูงมาก จากอันดับสองขณะนี้ลดลงมาอยู่อันดับเก้าของโลกซึ่ง

แต่ก็ยังเป็นตัวเลขที่ไม่น่าพอใจเนื่องจากตัวเลขของผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนของเราอยู่ที่ 22000 คนต่อปี

เพราะฉะนั้นบริษัทขนส่งสินค้าทั้งหลายก็ถูกบังคับให้ติดตั้งGPSและมีศูนย์ควบคุมรถบรรทุกในบริษัทให้อยู่ในระดับที่ยบวินัยไม่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ

ในเรื่องสุดท้ายอยากที่จะพูดว่า Mobile Big Data นั้น มีวัตถุประสงค์หลักๆอยู่สองเรื่อง

เรื่องแรกคือเกี่ยวกับภัยพิบัติ อาจารย์Sekimotoอาจจะพูดถึงเรื่องแผ่นดินไหวในญี่ปุ่น

แต่หากเป็นกรณีของไทยต้องพูดถึงเกี่ยวกับน้ำท่วม แต่แผ่นดินไหวเราก็มี ประโยชน์ของ Mobile Big Data

คือการจำลองสถานการณ์ ซึ่งจากแบบจำลองก็จะทำให้เห็นว่า ถึงแม้เราจะมีการพัฒนาการคมนาคม

แต่หากเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ ณ จุดใดจุดหนึ่งแล้ว เราจะอพยพคนไปในทิศทางไหน

แม้กระทั่งในเรื่องการวางแผนในเรื่องรถไฟฟ้าในกรุงเทพฯ ก็ยังไม่พอ เพราะเมื่อวานก็พูดกันว่าในญี่ปุ่นนั้นทุกๆ 500

เมตรเราจะเดินไปถึงสถานีรถไฟ แต่ของเราจะอยู่ประมาณ 500 เมตร-1กิโลเมตร

เพราะฉะนั้นเราจึงมีแผนแม่บทฉบับที่สอง ฉบับแรกเสร็จไปแล้วในรัฐบาลที่แล้ว นั่นก็คือรถไฟฟ้า 10 สาย

ก็อนุมัติหมดแล้ว ดังนั้นขณะนี้อยู่ในช่วงของการทำแผนฉบับที่สองเพื่อให้มีเครือข่ายรองที่มากขึ้น

ซึ่งในการศึกษาออกแบบวางแผนนี้ก็ยังใช้วิธีการเก็บแบบสำรวจอยู่เหมือนเดิม

ซึ่งผมเคยได้ให้คำแนะนำไปแล้วว่าถ้าเราสามารถนำข้อมูลจาก Mobile Big Data

มาเก็บข้อมูลนั้นก็ทำให้มีความแม่นยำมากขึ้นในระดับ 90% ซึ่งก็จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการย้ายถิ่นฐาน

การตั้งชุมชน และการก่อสร้างคอนโดมิเนียมได้ อาจจะใช้Twin

Digitalดังที่อาจารย์Sekimotoได้อธิบายไปก่อนหน้านี้ก็เป็นได้

สรุปอีกครั้งหนึ่งคือวัตถุประสงค์แรกคือในด้านภัยพิบัติ วัตถุประสงค์ที่สองคือในด้านการขนส่งและจราจร

นอกจากนั้นแล้วอีกสิ่งหนึ่งที่อยากจะเรียนคือ Mobile Big Data ในภาคเอกชนนั้นมีการใช้กันเยอะ

ที่จริงแล้วก็มันอยู่สองส่วนด้วยกันที่เกี่ยวข้องคือ กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัล

แต่ในอดีตนั้นสองกระทรวงนี้เคยเป็นกระทรวงเดียวกัน เพราะฉะนั้นด้านการขนส่งนั้นก็มีสามประเด็น

ประเด็นแรกคือการก่อสร้างเช่นสร้างถนน ประเด็นที่สองคือการให้บริการ

เช่นการให้บริการรถไฟฟ้าและสถานีขนส่งต่างๆ ประเด็นที่สามคือด้านธุรกิจ

ซึ่งวันนี้เราจะเห็นว่าผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือถือกับAuto Leasingมาให้บริการด้วยกันแล้ว

เพราะเขาใช้ข้อมูลจากผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือมาให้บริการรถเฉพาะกลุ่ม เช่น รถสำหรับVIP เป็นต้น

เริ่มเห็นการให้บริการร่วมกันเนื่องจากผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือมีธุรกิจหลักคือธุรกิจให้บริการโทรศัพท์มือถือและธุรกิจเสริมคือให้บริการรถเช่าVIP

อีกประเด็นคือด้านLogisticซึ่งต้องการให้เอกชนมีต้นทุนการขนส่งที่ต่ำที่สุดโดยการเลือกใช้เส้นทางที่ดีที่สุด

สุดท้ายนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับ ASEAN นั้นก็อยากจะขอเรียนว่า เราสามารถที่จะเชื่อมต่อกันได้หมด

อย่างไรก็ตามความแตกต่างของแต่ละประเทศยังมีมากอยู่

ในอนาคตคงจะต้องฝากทางเลขานุการอาเซียนให้ช่วยพิจารณาในเรื่องการเชื่อมต่อโดยไร้รอยต่อ

ทั้งในเรื่องกายภาพ และในด้านลดต้นทุนการขนส่งสินค้าในภูมิภาคอาเซียน จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดนะครับ

ก็ขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่งครับ และอยากจะให้จัดสัมมนาบ่อยๆครับ ฝากทางกระทรวงคมนาคมด้วยนะครับ

ขอบคุณมากครับ